

“Sülhün bərqərar edilməsi və terrorun aradan qaldırılması” mövzusu ətrafında müzakirələr aparılıb

Aprelin 27-də BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumu çərçivəsində “Sülhün bərqərar edilməsi və terrorun aradan qaldırılması” mövzusunda bölmə iclası keçirilib.

Strateji Ehtiyat Qrupunun prezidenti **Sundeep Vaslekarın** moderatorluğu ilə keçirilən bölmə iclasında Avropada, Yaxın Şərqdə baş verən hadisələr, münasibətlər, terror aktları, terror qruplaşmalarının fəaliyyətinin qarşısının alınması istiqamətində görüləmeli olan işlər barədə müzakirələr aparılıb.

Şimalı İrlandiya Milli Assambleyasının keçmiş spikeri **Lord Alderdice** bildirib ki, terrorizmin qarşısını almaq üçün ilk növbədə, müxtəlif qruplar arasında ədavətlərin səbəbinin araşdırılması, həmçinin onlarla danışqların aparılması önemlidir. O qeyd edib ki, terrorçuluqda maraqlı olan insanlar qəzəblidirlər, onlar digərlərinin humanist addımlarını belə səhv anlaya bilərlər.

Ictimai dinamikliyin nəzərə alınmasının vacibliyini diqqətə çatdırıb keçmiş spiker bildirib ki, mühərribələrin qarşısını almaq üçün hörmət əsasında münasibətlər yaradılmalıdır. Bunun üçün qarşılıqlı anlaşma, dialoq çox önemlidir.

Daxili və beynəlxalq hüququn problemlərinə toxunan Lord Alderdice deyib ki, beynəlxalq aləmdə qəbul olunmuş normalara, qanunlara əməl edilməlidir. Əksər hallarda bu qanunların işləməməsi isə təessüf doğurur. Beynəlxalq hüququn əsas problemi də məhz budur. Bəzi qurumlar özlərinin qəbul etdikləri qərarlara əməl etmək istəmir. Ortada rasional düşüncə olmalıdır.

O qeyd edib ki, insanlar bir-biriləri ilə görüşməlidir, müzakirələr aparmalıdır, qarşı tərəflərin fikirləri öyrənilməlidir. Yekunda ortaq rəy formallaşmalıdır. Bu gün kommunikasiya imkanları bize şərait yaradır ki, digər ölkələrdə yaşananları asan şəkildə görə bilək. Amma təessüf ki, bu imkandan da yararlana bilmirik.

Azərbaycan Prezidenti Administrasiyası rəhbərinin müavini, xarici əlaqələr şöbəsinin müdürü **Novruz Məmmədov** deyib: “Biz ilk əvvəl düşünməliyik ki, bu qruplaşmalar hansı səbəbdən yaranır. Nə üçün biz bu vəziyyətə gəlib çıxmışq? Sovet İttifaqının və Varşava Paktının iflasa uğramasından sonra nələrin şahidi olduq? Bugünkü dünya liderlərinin beynəlxalq hüquq sisteminin fundamental dəyərlərini eks etdirən birgə Bəyanatı olubmu? Mən bunun şahidi olmamışam. Bu gün beynəlxalq münasibətlərdə ədalət prinsipi mövcud deyil”.

Novruz Məmmədov beynəlxalq aləmdə mövcud olan ədalətsizlikdən danışaraq bildirib ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi ilə yanaşı, ətraf yeddi rayonu da erməni silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilib. Halbuki ermənilərin bu ərazilərə heç vaxt aidiyəti olmayıb. Ancaq bu məsələ barədə heç kim danışmir. Bizə bu məsələdə ədalət lazımdır. Beynəlxalq hüquqa əməl olunmalıdır. Təessüf ki, biz bunu görmürük. Düşünürəm ki, dünyada baş verən bütün münasibətlərin səbəbi ədalətsizlikdir, beynəlxalq hüquqa, münasibətləre bu cür yanaşmadır.

BMT-nin bəzi qətnamələrinin dərhal icra olunduğunu xatırladan N.Məmmədov Azərbaycanın işğal olunmuş ərazi-lərinin azad edilməsinə dair BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinin uzun illərdir ki, kağız üzərində qaldığını bildirib. O deyib ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunmalıdır, ancaq bəzi qüvvələr bunu istəmirlər.

Müasir müstəqil Azərbaycanın mühüm beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi məkana çevrildiyini diqqətə çatdırıb N.Məmmədov deyib ki, biz bunu bütün sahələrdə etmişik. Həm siyasi, həm mədəni, həm idman, həm iqtisadi əməkdaşlıq, enerji, təhlükəsizlik və s. Bu gün BMT ilə birgə bu cür böyük bir tədbirin keçirilməsi də sonuncu və ilk hadisə deyil. Biz bu cür tədbirləri çox keçirmişik. Bütün beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycan ədaləti dəstekləyib. Biz də beynəlxalq qurumlardan Azərbaycanın haqq işini, ədalətli mövqeyini dəstekləməyi istəyirik. Bunun üçün beynəlxalq hüququn işlək mexanizmi olmalıdır. BMT-nin Ermənistən silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal və qeyd-sərtsiz çıxarılmamasını tələb edən qətnamələrinin indiyədək yerinə yetirilməməsi də məhz belə bir mexanizmin olmamasının göstəricisidir. Münasibətin həllinə cavabdeh olan ATƏT-in Minsk qrupu təcavüzkara təzyiq göstərmir. BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası qətnamələrinin yerinə yetirilməsini tələb etmir. Məsələye bu cür münasibət digər regionlarda da münasibələrin yaranmasına rəvac verir. Biz beynəlxalq qurumlardan ədalətli mövqə gözləyirik.

Terrorizmin tarixindən danışan Türkiyənin Avropa İttifaqı üzrə keçmiş naziri **Egemen Bağış** bildirib ki, terrorçuluq yeni bir fenomen deyil. Onun tarixi qədimdir. O qeyd edib ki, bu məsələlərə dünya hər zaman fərqli reaksiyalar göstərir. “Mənim düşmənimin düşməni mənim dostumdur” kimi yanlış prinsipə əməl olunması bu gün böyük problemlər yaradır.

Terror qruplaşmalarının arxalandıqları qüvvələrin olduğunu bildirən keçmiş nazir bunun kimlər tərəfindən edildiyinin və nə məqsəd daşıdığını araşdırılmasının da vacibliyini bildirib. İnsanların bu cür silahlanmasına imkan yaranan qüvvələrin məqsədləri nədir? Bax, bu, öyrənilməlidir. Terrorçuluqla təklikdə mübarizə aparmağın mümkün olmadığını söyləyən türkiyəli keçmiş nazir vurğulayıb ki, bunun yeganə yolu qlobal müstəvide müzakirələr aparmaq, əməkdaşlıq etməkdir.

Sülh və Mühafizə üzrə Brazzaville Fondunun sədri **Jean-Yves Ollivier** qeyd edib ki, ilk növbədə bu qruplaşmala kimlərin nəzarət etdiyini öyrənməliyik və dialoqu məhz bu istiqamətdə aparmalıq. Legitim dövlətin beynəlxalq münasibətlər sistemində rolü və onların terrorizmə qarşı mübarizədə təşkil olunan dialoqlarda iştiraki məsələsindən danışan sədr deyib ki, tarixə nəzər salsaq Afrika təcrübəsində bunun da uğurlu nəticələrinin şahidi olduğumuzu görə bilərik. Düşünürem ki, bu məsələlər ikitərəfli, regional və beynəlxalq müstəvidə müzakirə edilməlidir. Bu dialoqların təşkili çox mühümür. Təkcə təşəbbüs'lərlə kifayətlənmək olmaz. Əməli tədbirlərin görülməsi vacibdir.

Mötədillər Fondu Qlobal Hərəkatının baş direktoru **Nasharudin Mat Isa** vurğulayıb ki, Yaxın Şərqdə və Avropada terror hadisələrinin şahidiyik. Terrorçuların məqsədi qanlı aktlar törədərək insanları qorxu, təşviş içinde saxlamaqdır.

Baş direktor davamlı sülhün bərqərar olması üçün birgə əməkdaşlığı, dialoğun vacibliyindən danışaraq deyib ki, Sivilizasiyalar Alyansının təşkili də bu istiqamətdə atılmış uğurlu addımlardandır. Bu, onu göstərir ki, biz dialoğun təşkil olunmasına maraqlıyiq. Ola bilsin ki, nəticəyə çatmaq çox vaxt aparaçaq. Amma əminik ki, bu, uzunmüddəli və davamlı olacaqdır.

“Jordan Times” jurnalının baş redaktoru **Samir Barhoum** bildirib ki, işğalçı qruplaşmalarla dialoq çox çətindir. Məsələn, hazırda İŞİD-lə dialoq, demək olar ki, mümkünzsüzdür. Onların özlerinin müəyyən ideologiyaları var. Bu ideologiyaların həyata keçirilməsi isə nəhaq qanların tökülməsi bahasına baş verir. Çünkü onlar dövlət anlayışını, beynəlxalq hüquq normalarını öz əməlləri ilə inkar edirlər. Bu, həm də ideoloji təhlükədir.

Bölmə iclasında mövzu ətrafında geniş diskussiyalar aparılıb.